

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Deres ref
200701705

Vår ref
200602550-/HRF

Dato
24.09.2008

Uttalelse til høringsfremleggelse - Felles elektronisk tjenesteyting i offentlig sektor - Arbeidsgrupperapport om felles IKT-arkitektur

Viser til brev av 25. juni dette år vedrørende høringsfremleggelse av arbeidsgrupperapport om felles ikt-arkitektur.

Å legge til rette for bedre elektronisk samhandling på tvers av virksomheter og sektorer er en viktig forutsetning for å kunne utvikle og tilby elektroniske tjenester som bidrar til en enklere hverdag og bedre servicenivå for landbruks- og matforvaltningens målgruppe. Rapporten er et grundig arbeid og berører viktige utfordringer for utviklingen av en døgnåpen og brukervennlig offentlig forvaltning.

FAD ber om synspunkter på fem områder omtalt av rapporten:

1. Arkitekturprinsipper
2. Virksomhetsprosesser
3. Felleskomponenter og fellestjenester
4. Styringsprinsipper
5. Samfunnsøkonomisk analyse

Vi vil nedenunder besvare spørsmålene i høringsbrevet relatert til disse punktene der vi finner det relevant. Rapporten har også blitt forelagt to av våre underliggende virksomheter, Mattilsynet og Statens landbruksforvaltning, som begge har erfaring med utvikling av løsninger med elektronisk samhandling med andre virksomheter og sektorer, og det vises for øvrig til deres uttalelser.

1. Arkitekturprinsipper

Listen over arkitekturprinsipper ser ut til å være et godt utgangspunkt for arbeidet med en felles ikt-arkitektur. Vi forutsetter at et sentralt ikt-miljø som for eksempel Direktorat for forvaltningsutvikling og IKT (DIFI) vil kunne utgi veiledninger og rådgi virksomhetene i hvordan prinsippene kan praktiseres.

Hvorvidt prinsippene skal være obligatoriske eller veiledende for utvikling av et gitt system bør basere seg på at dette gir muligheter for en netto gevinst for samfunnet. En forutgående analyse for å avdekke mulige tverrsektorielle gevinster bør derfor gjennomføres ved større ikt-utviklingsprosjekter. Det må søkes etter en balanse mellom pålegg om å følge prinsippene og økonomiske insentiver der dette gir udiskutable gevinster. Dette må ses i sammenheng med finansierings- og styringsprinsippene.

Ikt-løsninger i landbruks- og matforvaltningen har grenseflater mot løsninger i både fylkeskommunal og kommunal sektor. At enkelte systemer i disse sektorene utvikles etter for eksempel prinsippene for tjenesteorientering og interoperabilitet vil kunne gi reelle muligheter for bedre elektronisk samhandling med vår forvaltning. Det vil i så måte være formålstjenelig at også de sektorene underlegges disse prinsippene.

Tidspunktet prinsippene skal gjelde fra, avhenger av at det finnes et ikt-miljø som kan hjelpe virksomhetene med å praktisere dette. Landbruks- og matdepartementet har de siste årene lagt føringer i tildelingsbrevene til våre virksomheter om at utvikling av tjenester og systemer som forventes å skulle samvirke med andre offentlige systemer skal skje gjennom en tjenesteorientert arkitektur. Vi har med det gjort oss erfaringen at enkelte virksomheter føler seg usikre på hvordan dette best skal praktiseres og ser ikke at det er hensiktsmessig å legge krav om ytterligere føringer uten at de kan følges opp.

Det vises til våre underliggende virksomheters uttalelser i forhold til konsekvenser for system- og tjenesteutvikling.

2. Virksomhetsprosesser

Virksomhetsprosesser slik de er beskrevet i rapporten later til å være en hensiktsmessig tilnærming for å gjøre interessentanalyser og begrunne behovet for felleskomponenter og -tjenester i forbindelse med ikt-løsninger i offentlig sektor.

Å identifisere og beskrive virksomhetsprosesser bør være en løpende oppgave tillagt et sentralt ikt-miljø som for eksempel DIFI.

3. Felleskomponenter og fellestjenester

Det vises til våre underliggende virksomheters uttalelser i forhold til felleskomponenter og fellestjenester.

4. Styringsprinsipper

Vi ser at styring av felles ikt-arkitektur for offentlig sektor byr på utfordringer. Spesielt kjenner vi igjen, som det er beskrevet i rapporten, at gevinster noen ganger tas ut i andre sektorer enn investeringene er gjort. Men det bør søkes, så langt det er mulig, å benytte seg av de eksisterende styringsmekanismene for å realisere anbefalingene i rapporten.

Realisering av arkitekturprinsippene kan føre til behov for tilleggsfinansiering ved utvikling av nye systemer i virksomhetene. En modell hvor det settes av midler som forvaltes av et sentralt ikt-miljø for utviklingstiltak hvor prosjekter kan søke om tildeling kan avhjelpe dette. Det vil også være behov for å gi ekstra bevilgninger for å kunne realisere prinsippene gjennom tildelingsbrevene, og slike ekstrabevilgninger må prioriteres i budsjettprosessen. Midler for fellesløsninger og felleskomponenter må i første omgang komme som et tillegg til virksomhetenes bevilgninger, og bør ikke trekkes ut av silobudsjettene før det eventuelt kan dokumenteres at tiltakene har medført reelle reduksjoner av kostnader i virksomhetene. For øvrig virker den anbefalte modellen for styring av felleskomponenter hensiktsmessig.

Rapporten skisserer en styringsstruktur med en *tverrdepartemental styringsfunksjon*, et *styringsråd* og en operativ *forvaltningsenhet*. Realiseringen av rapportens anbefalinger bør være et sektoransvar, men et tverrdepartementalt styringsorgan vil være viktig for å fastsette overordnede mål og strategier og være en pådriver for arbeidet. Det er viktig at et slikt organ sikres den nødvendige faglige tyngde og gjennomslagskraft uavhengig av hvilket departement det blir lagt under. Et styringsråd med en forvaltningsenhet som kan vurdere prosjekter i forhold til tverrsektoriell nytte er et viktig supplement, og det må sikres at dette har tilstrekkelig kapasitet til at det ikke blir en flaskehals som forsinker igangsetting av prosjekter. Det bør vurderes hvilken rolle DIFI skal ha i forhold til dette arbeidet.

5. Samfunnsøkonomisk analyse

Landbruks- og matdepartementet har ingen merknader til den samfunnsøkonomiske analysen.

Med hilsen

Gyri S. Jenssen (e.f.)
avdelingsdirektør

Helge Rager Furuseth
rådgiver